

सिडिएस एण्ड क्लियरिङ लिमिटेड
प्रशासन सेवा, साधारण समूह, तह ९, प्रबन्धक पदको आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रम योजनालाई निम्नानुसारका दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्क :- २००

द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क :- ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

१. प्रथम चरण : लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क :- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या X अङ्क	समय
प्रथम	आर्थिक र वित्तीय व्यवस्थापन तथा सूचना प्रविधि	१००	४०	विषयगत - तर्कयुक्त विश्लेषणात्मक	६ प्रश्न X १० अङ्क = ६०	३ घण्टा
				विषयगत - समस्या समाधान	२ प्रश्न X २० अङ्क = ४०	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत - तर्कयुक्त विश्लेषणात्मक	६ प्रश्न X १० अङ्क = ६०	३ घण्टा
				विषयगत - समस्या समाधान	२ प्रश्न X २० अङ्क = ४०	

२. द्वितीय चरण : अन्तर्वार्ता (Interview)

पूर्णाङ्क :- ३०

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम र द्वितीयपत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- लिखित परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या र अङ्कभार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिईए अनुसार हुनेछ ।
- विषयगत प्रश्नहरूको हकमा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
- विषयगत प्रश्नमा प्रत्येक पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डका उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भएतापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम, विनियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मितिभन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन नभएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम स्वीकृत मिति :- २०८०/०८/११

प्रथम पत्र :- आर्थिक र वित्तीय व्यवस्थापन तथा सूचना प्रविधि

खण्ड (क) – (५० अङ्क)

(३ प्रश्न × १० अङ्क र १ प्रश्न × २० अङ्क)

१. नेपालको अर्थतन्त्र
  - १.१ नेपालको अर्थ व्यवस्था
  - १.२ प्रमुख आर्थिक परिसुचकहरू
    - १.२.१ कूल गार्हस्थ्य उत्पादन : अवधारणा, संरचना, वर्गीकरण, आकार तथा निर्धारण विधि, उत्पादन, उपभोग, लगानी तथा वचत
    - १.२.२ राष्ट्रिय आम्दानी
    - १.२.३ मानव विकास सूचकांक
    - १.२.४ रोजगारी
२. आर्थिक नीति तथा योजना
  - २.१ आर्थिक नीति
  - २.२ योजनाबद्ध विकासको अवधारणा
  - २.३ चालू आवधिक योजना -उद्देश्य, लक्ष्य, नीति तथा कार्यक्रमहरू
  - २.४ स्रोत/साधनको परिचालन
  - २.५ आर्थिक वृद्धि र विकास
  - २.६ राष्ट्रिय विकासमा सार्वजनिक संस्थानहरूको भूमिका र चुनौती
  - २.७ दिगो विकास लक्ष्य र नेपाल
३. सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन
  - ३.१ वित्त नीति
  - ३.२ सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन उद्देश्य र उपकरणहरू
  - ३.३ सरकारी खर्च: चालु खर्च, पुँजीगत र वित्तीय व्यवस्था
  - ३.४ राजस्व: कर तथा गैर कर राजस्व
४. मौद्रिक प्रणाली
  - ४.१ मौद्रिक नीति
  - ४.२ मुद्रा बजारका उपकरणहरू
  - ४.३ नेपालको वैदेशिक व्यापार र शोधनान्तर स्थिति
  - ४.४ विनिमय दर र मूल्य स्थिति
  - ४.५ वित्तीय उदारीकरण, खुल्ला अर्थतन्त्र र मौद्रिक व्यवस्थापन
५. अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्था
  - ५.१ World Bank and International Monetary Fund
  - ५.२ World Trade Organization (WTO)
  - ५.३ BIMSTEC, SAPTA, SAFTA
  - ५.४ Asia-Pacific Central Securities Depository Group (ACG)
  - ५.५ World Forum of Central Securities Depositories (WFC)
  - ५.६ Association of National Numbering Agencies (ANNA)

खण्ड (ख) – (५० अङ्क)
(३ प्रश्न × १० अङ्क र १ प्रश्न × २० अङ्क)

६. वित्तीय व्यवस्था

- ६.१ वित्तीय संस्था: बैंक, बीमा तथा लघुवित्त
- ६.२ वित्तीय सम्पत्ति व्यवस्थापन
- ६.३ वित्त बजार र सरकारको भूमिका

७. वित्त बजारका औजार

- ७.१ सेयर र ऋणपत्र
- ७.२ कमोडिटी डेरिभेटिभ मार्केटस् (Commodity Derivative Markets)
- ७.३ वित्तीय औजारका विशेषताहरु, जोखिम तथा प्रतिफल
- ७.४ सामूहिक लगानी योजनाको अवधारणा, प्रकार र व्यवस्थापन
- ७.५ ग्रीन बण्ड (Green Bond) सम्बन्धी अवधारणा

८. वित्तीय सम्पत्तिको मूल्य तथा ब्याजदर

- ८.१ वित्तीय सम्पत्तिको मूल्य तथा ब्याजदरको निर्धारण
- ८.२ वित्तीय सम्पत्तिहरूको विशेषता
- ८.३ ब्याजदरको आवधिक संरचना
- ८.४ वित्तीय सम्पत्तिको मूल्यांकन

९. लगानी सिद्धान्त

- ९.१ लगानी सम्बन्धी अवधारणा
- ९.२ लगानी सिद्धान्तको विकासक्रम
- ९.३ Markowitz's Theory
- ९.४ Capital Asset Pricing Model

१०. सूचना प्रविधि

- १०.१ Management Information System (MIS)
- १०.२ E-commerce
- १०.३ ICT Policy of Nepal, 2072
- १०.४ IT and Capital Market Development
- १०.५ Information Security System

द्वितीय पत्र:- सेवा सम्बन्धी

खण्ड (क) – (५० अङ्क)

(३ प्रश्न × १० अङ्क र १ प्रश्न × २० अङ्क)

१. **सार्वजनिक व्यवस्थापन**
  - १.१ सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यावन्त्यन र मुल्यांकन
  - १.२ सार्वजनिक व्यवस्थापनको अर्थ, क्षेत्र र नविनतम प्रवृत्तिहरू
  - १.३ कुशल व्यवस्थापकका कार्य र गुणहरू
  - १.४ व्यवस्थापकीय सीप र शैलीहरू
  - १.५ मानव संसाधन व्यवस्थापन
  - १.६ कार्य सम्पादन मूल्यांकन
  - १.७ उत्प्रेरणा र यसका सिद्धान्तहरू
  - १.८ परिवर्तन तथा नवप्रवर्द्धन व्यवस्थापन
२. **संगठन**
  - २.१ संगठनको परिचय, स्वरूप तथा गठनका आधारहरू
  - २.२ संगठनका सिद्धान्तहरू
  - २.३ संगठनात्मक व्यवहार, समूह गतिशिलता, समूहगत कार्य
  - २.४ रणनीतिक योजना
३. **पारदर्शीता तथा खुलासा (Transparency and Disclosure)**
  - ३.१ परिचय, उद्देश्य तथा महत्व
  - ३.२ वित्तीय तथा गैर वित्तीय खुलासा
  - ३.३ बजार केन्द्रीत पारदर्शीता तथा खुलासा
  - ३.४ पारदर्शीता र उत्तरदायित्व
  - ३.५ सम्पत्ति शुद्धिकरण (Money Laundering) सम्बन्धी व्यवस्था
४. **संस्थागत सुशासन**
  - ४.१ परिचय, उद्देश्य र महत्व
  - ४.२ संस्थागत सुशासनका स्तम्भहरू
  - ४.३ सार्वजनिक तथा निजी संस्थाहरूमा संस्थागत सुशासनको अवस्था
  - ४.४ सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउने उपायहरू
५. **आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली र लेखापरीक्षण**
  - ५.१ आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको परिभाषा, महत्व र आवश्यकता
  - ५.२ आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीका प्रकारहरू
  - ५.३ नेपालमा लेखापरीक्षण सम्बन्धी व्यवस्था

खण्ड (ख) – (५० अङ्क)

(३ प्रश्न × १० अङ्क र १ प्रश्न × २० अङ्क)

६. नेपालको पूँजी बजार

- ६.१ नेपालको पूँजी बजारको विकासक्रम
- ६.२ पूँजी निर्माण तथा लगानी
- ६.३ प्राथमिक बजार (Primary Market) र धितोपत्र व्यवसाय
- ६.४ केन्द्रीय निक्षेप प्रणाली तथा राफसाफ प्रणाली
- ६.५ पूँजी बजारमा वित्तीय साक्षरता, पूँजी बजारको जोखिम र निराकरण
- ६.६ दोस्रो बजार (Secondary Market) मा कारोबारको प्रकृया र बजार पूँजीकरण
- ६.७ नेप्से परिसूचक तथा समूहगत परिसूचकहरु
- ६.८ बजार परिसूचक गणनाको अवधारणा तथा विधिहरु
- ६.९ बजार परिसूचक र यसको अर्थतन्त्र संगको सम्बन्ध
- ६.१० सरकारी ऋणपत्रको कारोबारको वर्तमान अवस्था
- ६.११ नेपाल धितोपत्र बोर्ड
- ६.१२ नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लि.
- ६.१३ मध्यस्थकर्ता: धितोपत्र दलाल, धितोपत्र व्यापारी, बिक्री प्रबन्धक र लगानी व्यवस्थापक
- ६.१४ नेपालको पूँजी बजारको अवसर, चुनौती तथा संभावना

७. सिडिएस एण्ड क्लियरिङ लिमिटेड

- ७.१ परिचय तथा उद्देश्य
- ७.२ सिडिएससिले प्रवाह गर्ने सेवाहरु
- ७.३ पूँजी बजारमा सिडिएससिको योगदान
- ७.४ SWOT Analysis
- ७.५ निक्षेप सदस्यको अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण

८. ऐन, नियम र निर्देशिकाहरु:

- ८.१ धितोपत्र सम्बन्धी ऐन, २०६३
- ८.२ धितोपत्रको केन्द्रीय निक्षेप सेवा नियमावली, २०६७
- ८.३ धितोपत्र केन्द्रीय निक्षेप सेवा विनियमावली, २०६८
- ८.४ धितोपत्र कारोबार राफसाफ तथा फल्लुयोँट विनियमावली, २०६९
- ८.५ केन्द्रीकृत विद्युतीय ग्राहक पहिचान विवरण (केवाइसी) सेवा सम्बन्धी कार्य संचालन निर्देशिका, २०७७
- ८.६ सिडिएससिको कर्मचारी सेवा शर्त विनियमावली, २०७५ (संशोधन सहित)
- ८.७ कम्पनी ऐन, २०६३
- ८.८ आयकर ऐन, २०५८ तथा आयकर नियमावली, २०५९
- ८.९ विद्युतीय कारोबार ऐन, २०६३
- ८.१० सम्पत्ति शुद्धिकरण निवारण ऐन, २०६४